

Previzionarea și gestionarea situațiilor de urgență generate de cutremure de pământ

Din datele statistice ale ultimilor 50 de ani se constată la nivel planetar atât o creștere a frecvenței de producere a cutremurelor cât și o forță mărită a acestora, cu efecte dintre cele mai dramatice. Amintim aici doar pe cele mai recente, produse în Turcia, Italia, Japonia, Haiti și Chile, ale căror efecte au fost prezentate pe larg în mass-media.

Se știe că prevenirea situațiilor de urgență este un element important al asigurării securității cetățeanului, din mai multe puncte de vedere:

este mai ieftină de cca. 8 ori decât reacția post-eveniment, previne pierderile de vieți omenești și pagube materiale și cercetează cauzele determinante ale situațiilor de urgență, urmărind depistarea și eliminarea lor.

Cutremurul de pământ reprezintă un fenomen natural de origine geologică, manifestat prin surprindere, care în funcție de energia eliberată poate produce efecte cataclismice iremediabile asupra unor zone/comunități urbane. Seismele reprezintă o situație aparte în munca de prevenire, întrucât deși se cunosc bine cauzele și mecanismele producerii lor, acestea nu pot fi eliminate și deci nici prevenite. Ce se încearcă? O previzionare a efectelor acestora.

Ce înseamnă previzionarea cutremurelor, care nu se confundă cu prevenirea lor? Înseamnă găsirea unor soluții tehnologice/interpretative prin care omul să ia la cunoștință, într-un timp optim/cert, despre iminenta declanșării cutremurului. Previzionarea este importantă pentru că:

- crează posibilitatea avertizării și alarmării populației;
- timpul optim/cert poate fi folosit pentru oprirea proceselor tehnologice periculoase și a utilităților și pentru evacuarea din clădirile cu pericol de prăbușire;
- numărul victimelor ar fi redus;
- se evită producerea unor situații de urgență complementare: incendii, accidente tehnologice, poluări de teren și ape prin ruperea rețelelor de utilități; epidemii cauzate de infestarea / contaminarea apei/solului/aerului cu agenți patogeni și substanțe periculoase pentru sănătatea omului;
- se reduc pagubele materiale.

Cele mai avansate tehnologii în domeniu pot previziona producerea unui cutremur cu doar 45-50 secunde, timp prețios pentru limitarea efectelor, întrucât sistemele automate sunt capabile de a prelua informația și de a opri instalațiile tehnologice și utilitățile. Acest lucru ar însemna crearea unei rețele naționale, cu terminale în primul rând la instituțiile și agenții economici care în procesele tehnologice utilizează substanțe și preparate chimice periculoase.

Dar, până la apariția unor tehnologii capabile de performanțele dorite, **rolul determinant al gestionării** situațiilor de urgență provocate de cutremure de pământ **se concentrează pe:**

1. Informarea și educarea populației cu privire la măsurile de limitare a efectelor și modulul de comportament în caz de cutremur. Informarea și educarea populației cu privire la măsurile ce pot fi luate pentru limitarea efectelor unui cutremur revine atât autorităților publice locale, angajatorilor, cât și inspectoratelor județene pentru situații de urgență, prin compartimentele de pregătirea populației și cele de relații publice (și, zic eu, cu concursul mass-media).

Cadrul informării cetățeanului ar trebui să cuprindă:

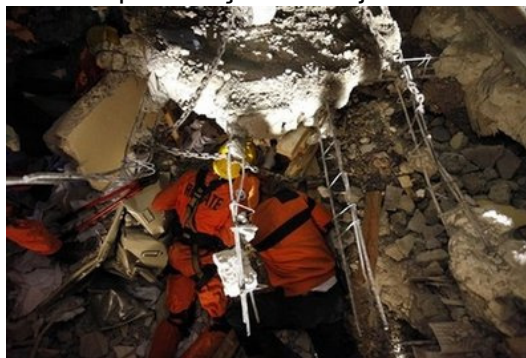
- zona de seismicitate în care se află locuința / locul de muncă și gradul de securitate al clădirilor în care locuiește / are locul de muncă;

- măsuri tehnice de limitare a efectelor, luate prin amplasarea obiectelor / mobilierului greu în locuri care să nu producă prin răsturnare / cădere rănirea persoanelor / blocarea căilor de evacuare ori ruperea unor cabluri / conducte de utilități;
- măsuri organizatorice de limitare a efectelor, prin efectuarea unor instruirii și exerciții cu personalul, dar și cu alte categorii de persoane (elevi, studenți, persoane neîncadrate). Instruirile/exercițiile au ca scop însușirea unui comportament de urmat în cazul producerii unui cutremur, prin cunoașterea celor mai sigure locuri dintr-o încăpăre/clădire, stăpânirea instinctului de a părăsi clădirea, recunoașterea obiectelor/mobilierului care poate asigura o oarecare securitate în cazul prăbușirii elementelor de tavan/acoperiș etc. Deși nu întotdeauna ne este util bagajul cu medicamente, hrană, apă, lanternă etc., dacă cutremurul te surprinde pregătit, șansele de supraviețuire cresc.

2. Organizarea intervenției în cazul producerii unui cutremur cu efecte majore.

Conceptia de organizare a intervenției trebuie să aibă în vedere :

- Includerea organismelor și structurilor cu atribuții în gestionarea unui asemenea eveniment;
- Capacitatea de adaptare a organismelor și structurilor, având în vedere că o parte din personalul care le încadrează poate cădea victimă cutremurului produs;
- Elaborarea planurilor de apărare la nivelul unităților teritorial-administrative ținând cont de hărțile de risc, clădirile expertizate tehnic și încadrate în categoriile cu risc de prăbușire, capacitatea de concentrare și intrare în dispozitivul de intervenție a unor forțe și mijloace (utilaje grele de ridicat, excavat, încărcat, transport etc.);
- Organizarea activității de rechiziționare de bunuri și servicii și aplicarea imediată a cadrului legal privind instituirea stării de alertă, sau stării de urgență;
- Organizarea cooperării cu forțe naționale sau internaționale necuprinse în planurile de apărare, în ceea ce privește asigurarea cazării și hrănirii acestora, precum și evitarea supraconcentrărilor de forțe într-un loc și insuficiența acestora în altele;
- Luarea în evidență și cuprinderea în planurile de apărare, din timpul stării de normalitate, a proprietarilor și utilajelor grele (pentru ridicat, excavat, mijloace de transport, scule și unelte de tăiat și demolat etc.). Organizarea de întâlniri și instruirii periodice a acestor proprietari, pentru a avea o reacție imediată de contactare a autorităților și punere la dispoziția acestora;
- Pregătirea, din timpul stării de normalitate, a autorităților locale și serviciilor profesionale în organizarea unor centre ad-hoc de recrutare și triere a voluntarilor, în funcție de pregătire, vârstă, sex, care să constituie grupări și să participe organizat la acțiunile de salvare-evacuare și asigurare a supraviețuirii sinistraților, pornind de la scoaterea lor de sub dărâmături, acordarea primei asistențe medicale, până la scoaterea din zona afectată și internarea în spital sau asigurarea unui adăpost temporar;
- Organizarea unor puncte mobile de acordare a primului ajutor medical/psihologic și triere a răniților/supraviețuitorilor;
- Organizarea unui dispozitiv de menținere a ordinii publice și descurajare a oricăror forme de încălcare a legii (prin violențe, sustragerea de bunuri, tâlhării, reglări de conturi etc.);
- Organizarea unui dispozitiv de pază a zonelor afectate, limitarea accesului și asigurarea traseelor de acces al forțelor de intervenție și evacuare a răniților / sinistraților;
- Organizarea serviciilor de ridicare, transport, incinerare/înhumare a cadavrelor și asistență religioasă;
- Organizarea serviciilor de profilaxie

medicală și prevenire a unor epidemii, prin acțiuni de vaccinare, control al siguranței alimentelor, dezinfectii etc.;

- Organizarea activității de primire, distribuire și acordare a ajutoarelor umanitare destinate sinistraților;
- Organizarea activității de evacuare a molozului rezultat din prăbușirea construcțiilor, eliberarea locurilor și reînceperea activității de reparare, consolidare ori dărâmare a construcțiilor avariate.
- Căutarea și salvarea persoanelor de sub dărâmături, începând cu primele momente de după producerea cutremurului. Având în vedere gradul mare de risc al pătrunderii sub dărâmături în vederea salvării persoanelor, este importantă pregătirea forțelor de intervenție în ceea ce privește tehnica realizării de canale/puțuri pe sub dărâmături care să asigure securitatea salvatorilor, ca și pregătirea psihologică a acestora pentru lucrul în medii periculoase și ostile (cadavre, victime cu răni deschise, în agonie etc.);
- Asigurarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă a servanților, în condiții de risc mare;
- Utilizarea echipamentelor de detectare a vieții și utilizarea câinilor dresați în acest sens;
- Asigurarea asistenței medicale de urgență atât cu structurile proprii ale inspectoratului, cât și prin cooperarea cu serviciile de ambulanță publice și/sau private;
- Luarea în evidență a străzilor blocate de dărâmături și stabilirea unor trasee alternative de acces spre locurile afectate;
- Constatarea gradului de funcționare a sistemelor de comunicații și organizarea mijloacelor de legătură și comandă cu forțele de intervenție, autorități și populație;
- Continuitatea lucrului, prin rularea servanților, până la salvarea tuturor victimelor și evacuarea supraviețuitorilor ori declararea oficială a încetării activității de căutare-salvare a supraviețuitorilor.

Intervenția trebuie să asigure, în același timp, și recunoașterea imediată a zonelor afectate, cu stabilirea gravității și priorității concentrării forțelor și mijloacelor. Recunoașterea în teren se face atât cu forțe proprii ale inspectoratului județean pentru situații de urgență, dar și prin culegerea informațiilor sosite de la autorități, prin 112 sau cetățeni care solicită ajutor.

Autor: Lt.colonel Ion VINTILĂ, I.S.U.J. Mehedinți

*(Material publicat în revista **Protecția Civilă** nr. 2/2010)*